



ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Національний банк України

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 29, ст.238)

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами

N 1458-III ([1458-14](#)) від 17.02.2000, ВВР, 2000, N 14-15-16, ст.121
N 1658-III ([1658-14](#)) від 20.04.2000, ВВР, 2000, N 29, ст.230
N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000, ВВР, 2000, N 42, ст.351
N 2121-III ([2121-14](#)) від 07.12.2000, ВВР, 2001, N 5-6, ст.30
N 2740-III ([2740-14](#)) від 20.09.2001, ВВР, 2002, N 5, ст.30
N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002, ВВР, 2002, N 17, ст.117
N 1416-IV ([1416-15](#)) від 03.02.2004, ВВР, 2004, N 19, ст.256
N 3163-IV ([3163-15](#)) від 01.12.2005, ВВР, 2006, N 12, ст.100
N 3235-IV ([3235-15](#)) від 20.12.2005, ВВР, 2006, N 9, N 10-11,
ст.96 }

{ Додатково див. ст. 97 Закону

N 489-V ([489-16](#)) від 19.12.2006, ВВР, 2007, N 7-8, ст.66 }

{ Додатково див. Рішення Конституційного Суду

N 6-рп/2007 ([v0a6p710-07](#)) від 09.07.2007 }

{ Із змінами, внесеними згідно із Законом

N 639-VI ([639-17](#)) від 31.10.2008, ВВР, 2009, N 14, ст.181 -
зміни діють не пізніше ніж до 1 січня 2011 року }

{ Додатково див. Закон

N 835-VI ([835-17](#)) від 26.12.2008, ВВР, 2009, N 20, N 21-22,
ст.269 }

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами

N 800-VI ([800-17](#)) від 25.12.2008, ВВР, 2009, N 19, ст.257
N 1131-VI ([1131-17](#)) від 17.03.2009, ВВР, 2009, N 31, ст.454
N 1533-VI ([1533-17](#)) від 23.06.2009, ВВР, 2009, N 52, ст.763
N 1608-VI ([1608-17](#)) від 21.08.2009, ВВР, 2010, N 4, ст.15 }

{ Щодо визнання конституційними окремих положень див.

Рішення Конституційного Суду

N 13-рп/2010 ([v013p710-10](#)) від 11.05.2010 }

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами

N 2388-VI ([2388-17](#)) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496
N 2457-VI ([2457-17](#)) від 08.07.2010, ВВР, 2010, N 48, ст.564
N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010, ВВР, 2010, N 49, ст.570
N 2856-VI ([2856-17](#)) від 23.12.2010, ВВР, 2011, N 29, ст.272
N 3024-VI ([3024-17](#)) від 15.02.2011, ВВР, 2011, N 36, ст.362
N 3394-VI ([3394-17](#)) від 19.05.2011, ВВР, 2011, N 47, ст.533
N 3828-VI ([3828-17](#)) від 06.10.2011, ВВР, 2012, N 21, ст.204
N 4395-VI ([4395-17](#)) від 09.02.2012, ВВР, 2012, N 40, ст.479

N 4452-VI ([4452-17](#)) від 23.02.2012, ВВР, 2012, N 50, ст.564
N 5042-VI ([5042-17](#)) від 04.07.2012, ВВР, 2013, N 26, ст.264
N 5103-VI ([5103-17](#)) від 05.07.2012, ВВР, 2013, N 30, ст.346
N 5178-VI ([5178-17](#)) від 06.07.2012, ВВР, 2013, N 39, ст.517
N 5284-VI ([5284-17](#)) від 18.09.2012, ВВР, 2013, N 37, ст.488
N 5285-VI ([5285-17](#)) від 18.09.2012, ВВР, 2013, N 37, ст.489
N 5411-VI ([5411-17](#)) від 02.10.2012, ВВР, 2013, N 42, ст.587
N 5463-VI ([5463-17](#)) від 16.10.2012, ВВР, 2014, N 4, ст.61
N 5480-VI ([5480-17](#)) від 06.11.2012, ВВР, 2013, N 50, ст.696
N 5518-VI ([5518-17](#)) від 06.12.2012, ВВР, 2014, N 8, ст.90
N 399-VII ([399-18](#)) від 04.07.2013, ВВР, 2014, N 14, ст.255
N 1586-VII ([1586-18](#)) від 04.07.2014, ВВР, 2014, N 33, ст.1162
N 78-VIII ([78-19](#)) від 28.12.2014, ВВР, 2015, N 6, ст.41
N 80-VIII ([80-19](#)) від 28.12.2014, ВВР, 2015, N 5, ст.37 }

{ У статтях 1, 7, 9, 15, 25, 26, 41, 42, 55, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 65, 67 слова "фінансово-кредитна установа", "та фінансово-кредитні установи", "інші фінансово-кредитні установи", "та інші фінансово-кредитні установи", "а також інших фінансово-кредитних установ" у відповідних відмінках виключено на підставі Закону N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000 }

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Терміни та поняття

У цьому Законі терміни та поняття вживаються у такому значенні:

{ Абзац другий статті 1 виключено на підставі Закону N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002 }

Банківські метали - золото, срібло, платина, метали платинової групи, доведені (афіновані) до найвищих проб відповідно до світових стандартів, у зливках і порошках, що мають сертифікат якості, а також монети, вироблені з дорогоцінних металів;

Банківське регулювання - одна із функцій Національного банку України, яка полягає у створенні системи норм, що регулюють діяльність банків, визначають загальні принципи банківської діяльності, порядок здійснення банківського нагляду, відповідальність за порушення банківського законодавства;

Банківський нагляд - система контролю та активних впорядкованих дій Національного банку України, спрямованих на забезпечення дотримання банками та іншими особами, стосовно яких Національний банк України здійснює наглядову діяльність законодавства України і встановлених нормативів, з метою забезпечення стабільності банківської системи та захисту інтересів вкладників та кредиторів банку; { Абзац п'ятий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002 }

валютні цінності - матеріальні об'єкти, визначені законодавством України про валютне регулювання як засоби валютно-фінансових відносин;

відкритий ринок - ринок, на якому здійснюються операції з купівлі-продажу цінних паперів між особами, що не є первинними кредиторами та позичальниками, і коли кошти внаслідок продажу цінних паперів на такому ринку надходять на користь держателя цінних паперів, а не їх емітента. Використовується центральними банками для купівлі-продажу, як правило, короткострокових державних цінних паперів з метою регулювання грошової маси. Внаслідок купівлі збільшується вкладення коштів в економіку, внаслідок продажу - зменшується;

валютна позиція - співвідношення вимог та зобов'язань банку в кожній іноземній валюті та в кожному банківському металі. При їх рівності позиція вважається закритою, при нерівності - відкритою. Відкрита позиція є короткою, якщо обсяг зобов'язань за іноземними валютами та банківськими металами перевищує обсяг вимог, і довгою, якщо обсяг вимог за іноземними валютами та банківськими металами перевищує обсяг зобов'язань; { Абзац восьмий статті 1 в редакції Закону N 1533-VI ([1533-17](#)) від 23.06.2009 }

грошово-кредитна політика - комплекс заходів у сфері грошового обігу та кредиту, спрямованих на забезпечення стабільності грошової одиниці України через використання визначених цим Законом засобів та методів; { Визначення терміна в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

грошово-кредитні зобов'язання - валюта в обігу, фінансові вимоги до Національного банку України, за винятком зобов'язань Національного банку України перед Кабінетом Міністрів України та міжнародними фінансовими організаціями; { Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

грошовий сурогат - будь-які документи у вигляді грошових знаків, що відрізняються від грошової одиниці України, випущені в обіг не Національним банком України і виготовлені з метою здійснення платежів в господарському обороті, крім валютних цінностей; { Абзац статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000 }

девiзна валютна політика - політика регулювання валютного курсу шляхом купівлі і продажу іноземної валюти;

дисконтна валютна політика - зниження або підвищення Національним банком України процентних ставок за кредит з метою регулювання попиту і пропозиції на позичковий капітал;

золотовалютний резерв - резерви України, відображені у балансі Національного банку України, що включають в себе активи, визнані світовим співтовариством як міжнародні і призначені для міжнародних розрахунків;

{ Абзац статті 1 виключено на підставі Закону N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002 }

кредитор останньої інстанції - Національний банк України, до якого може звернутися банк для отримання рефінансування в разі вичерпання інших можливостей рефінансування; { Визначення терміна в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

казначейські зобов'язання - боргові цінні папери, що емітуються державою в особі її уповноважених органів, розміщуються виключно на добровільних засадах серед фізичних та юридичних осіб і засвідчують внесення їх власниками грошових коштів до бюджету та дають право на отримання фінансового доходу або інші майнові права, відповідно до умов їх випуску;

металеві рахунки - рахунки, які відкриваються уповноваженими банками України для обліку операцій, що здійснюються з банківськими металами;

міжнародні стандарти аудиту - прийняті Міжнародною федерацією бухгалтерів документи, що визначають стандарти аудиту; { Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

міжнародні стандарти фінансової звітності - прийняті Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку документи, що визначають стандарти фінансової звітності та бухгалтерського обліку; { Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

нереалізовані доходи/витрати - доходи/витрати від переоцінки фінансових активів та зобов'язань, монетарного золота та банківських металів, а також доходи/витрати від купівлі іноземної валюти, монетарного золота та банківських металів, якщо такі операції здійснюються не за офіційним валютним курсом; { Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

{ Визначення терміна "основні засади грошово-кредитної політики" виключено на підставі Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

облікова ставка Національного банку України - один із монетарних інструментів, за допомогою якого Національний банк України встановлює для банків та інших суб'єктів грошово-кредитного ринку орієнтир щодо вартості залучених та розміщених грошових коштів; { Визначення терміна в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

облікові системи - сукупність відносин щодо формування, оброблення, зберігання та передавання інформації між державними органами, фінансовими установами, іншими юридичними особами під час реалізації державних проектів; { Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом N 5518-VI ([5518-17](#)) від 06.12.2012 }

офіційне видання Національного банку України - спеціальне друковане видання, визначене Національним банком України як офіційне і зареєстроване в установленому порядку, в якому публікуються нормативно-правові акти Національного банку України, а також інформаційно-аналітичні, статистичні та інші матеріали, огляди стану банківської системи України, валютного і фінансового

ринків тощо;

офіційний валютний курс - курс валюти, офіційно встановлений Національним банком України як уповноваженим органом держави;

охорона цінностей та об'єктів - організація та практичне здійснення Національним банком заходів охорони щодо визначених і належних йому будівель, споруд, територій, транспортних засобів, валютних цінностей, цінних паперів та іншого рухомого і нерухомого майна, спрямованих на недопущення чи припинення протиправних дій щодо них, забезпечення їх недоторканності та цілісності, припинення несанкціонованого доступу до них третіх осіб, а також на забезпечення особистої безпеки, життя та здоров'я працівників Національного банку; { Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом N 5103-VI ([5103-17](#)) від 05.07.2012 }

платіжний баланс - співвідношення між сумою грошових надходжень, отриманих країною з-за кордону, і сумою здійснених нею платежів за кордон протягом певного періоду. До платіжного балансу входять розрахунки за зовнішньою торгівлею, послугами, неторговими операціями, доходи від капіталовкладень за кордоном, торгівлі ліцензіями, від фрахтування та обслуговування кораблів, туризму, утримання дипломатичних і торгових представництв за кордоном, грошові перекази окремих осіб, виплати іншим країнам за позики тощо. Платіжний баланс включає рух капіталів: інвестиції та кредити;

реалізовані доходи/витрати - доходи/витрати від переоцінки під час вибуття переоцінених фінансових активів і зобов'язань, монетарного золота та банківських металів; { Статтю 1 доповнено терміном згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

резервна позиція в Міжнародному валютному фонді (далі - МВФ) - вимоги держави-члена до МВФ, що визначаються як різниця між квотою та авуарами МВФ в її (держави-члена) валюті за мінусом грошових авуарів МВФ, отриманих державою-членом у вигляді кредитів МВФ та залишків на рахунку МВФ N 2, що не перевищує однієї десятої процента від квоти держави-члена;

ставки рефінансування Національного банку України - виражена у відсотках плата за кредити, що надаються комерційним банкам, яка встановлюється Національним банком України з метою впливу на грошовий оборот та кредитування; { Визначення терміна із змінами, внесеними згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

спеціальні права запозичення (СПЗ) - міжнародний резервний актив, створений МВФ з метою доповнення існуючих міжнародних резервних активів, який являє собою "кошик" із п'яти валют, склад яких переглядається кожні п'ять років. Вартість спеціальних прав запозичення визначається щоденно;

{ Абзац статті 1 виключено на підставі Закону N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002 }

цінова стабільність - збереження купівельної спроможності національної валюти шляхом підтримання у середньостроковій перспективі (від 3 до 5 років) низьких, стабільних темпів інфляції, що вимірюються індексом споживчих цін.

{ Визначення терміна в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

{ Абзац статті 1 виключено на підставі Закону N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002 }

Термін "ділова репутація" розуміється у значенні, визначеному Законом України "Про банки і банківську діяльність" ([2121-14](#)).
{ Статтю 1 доповнено абзацом згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 2. Правова основа діяльності Національного банку України

Національний банк України (далі - Національний банк) є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією України, цим Законом та іншими законами України.

Місцезнаходження Ради Національного банку України (далі - Рада Національного банку), Правління Національного банку України (далі - Правління Національного банку) та центрального апарату Національного банку - місто Київ.
{ Частина друга статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 3. Статутний капітал

Національний банк має статутний капітал, що є державною власністю.

Розмір статутного капіталу становить 10 мільйонів гривень. Розмір статутного капіталу може бути збільшений за рішенням Ради Національного банку. (Частина друга статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000)

Джерелами формування статутного капіталу Національного банку є доходи його кошторису, а при необхідності - Державний бюджет України.

Стаття 4. Економічна самостійність

Національний банк є економічно самостійним органом, який здійснює видатки за рахунок власних доходів у межах затвердженого кошторису, а у визначених цим Законом випадках - також за рахунок Державного бюджету України.

Національний банк є юридичною особою, має відокремлене майно, що є об'єктом права державної власності і перебуває у його повному господарському віданні.

Національний банк не відповідає за зобов'язаннями органів державної влади, а органи державної влади не відповідають за зобов'язаннями Національного банку, крім випадків, коли вони добровільно беруть на себе такі зобов'язання.

Національний банк не відповідає за зобов'язаннями інших банків, а інші банки не відповідають за зобов'язаннями Національного банку, крім випадків, коли вони добровільно беруть на себе такі зобов'язання.

Національний банк може відкривати свої установи, філії та представництва в Україні, а також представництва за її межами.

Національний банк, його установи, філії та представництва мають печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

Стаття 5. Доходи та витрати

Національний банк щорічно складає кошторис доходів та витрат, який повинен забезпечувати виконання Національним банком його функцій, установлених Конституцією України ([254к/96-ВР](#)) та цим Законом.

Національний банк включає до кошторису доходів та витрат прогнозовані доходи, а також прогнозовані витрати, в тому числі амортизаційні відрахування, резерви під знецінення активів та інвестиції, що спрямовуються на забезпечення діяльності Національного банку.

Національний банк відображає доходи та витрати, визначає прибуток (збитки) та складає фінансову звітність відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності.

Національний банк створює загальні резерви, які використовуються на покриття його збитків, резерв переоцінки, який використовується на покриття нереалізованих витрат, а також інші резерви.

У разі недостатності коштів загальних резервів перевищення витрат Національного банку над його доходами компенсується за рахунок коштів Державного бюджету України наступного за звітним року.

{ Стаття 5 із змінами, внесеними згідно із Законами N 639-VI ([639-17](#)) від 31.10.2008, N 1608-VI ([1608-17](#)) від 21.08.2009, N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000; в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 5-1. Прибуток до розподілу

Одержання прибутку не є метою діяльності Національного банку.

Національний банк визначає прибуток до розподілу шляхом зменшення прибутку на суму нереалізованих доходів. Національний банк спрямовує нереалізовані доходи до резерву переоцінки.

Нереалізовані доходи, що стають реалізованими у наступних періодах, включаються до прибутку до розподілу у відповідних звітних періодах.

Національний банк компенсує суму перевищення нереалізованих витрат над сумою резерву переоцінки коштами прибутку поточного

року, а в разі їх недостатності - коштами загальних резервів.

Національний банк здійснює розподіл прибутку до розподілу після підтвердження зовнішнім аудитом та затвердження Радою Національного банку річного фінансового звіту у такому співвідношенні:

50 відсотків прибутку до розподілу спрямовується до загальних резервів та інших резервів Національного банку. Відрахування до загальних резервів проводяться поки сума загальних резервів не дорівнюватиме 10 відсоткам обсягу грошово-кредитних зобов'язань Національного банку;

50 відсотків прибутку до розподілу перераховується до Державного бюджету України наступного за звітним року.

Після формування загальних резервів у розмірі, передбаченому частиною п'ятою цієї статті, прибуток до розподілу підлягає перерахуванню до Державного бюджету України у повному обсязі.

{ Закон доповнено статтею 5-1 згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 6. Основна функція

Відповідно до Конституції України ([254к/96-ВР](#)) основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України.

При виконанні своєї основної функції Національний банк має виходити із пріоритетності досягнення та підтримки цінової стабільності в державі.

{ Частина друга статті 6 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Національний банк у межах своїх повноважень сприяє стабільності банківської системи за умови, що це не перешкоджає досягненню цілі, визначеної у частині другій цієї статті.

{ Частина статті 6 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Національний банк також сприяє додержанню стійких темпів економічного зростання та підтримує економічну політику Кабінету Міністрів України за умови, що це не перешкоджає досягненню цілей, визначених у частинах другій та третій цієї статті.

{ Частина статті 6 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 7. Інші функції

Національний банк виконує такі функції:

1) відповідно до розроблених Радою Національного банку України Основних засад грошово-кредитної політики визначає та проводить грошово-кредитну політику;

2) монопольно здійснює емісію національної валюти України та організує готівковий грошовий обіг;

{ Пункт 2 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5285-VI ([5285-17](#)) від 18.09.2012 }

3) виступає кредитором останньої інстанції для банків і організує систему рефінансування;

4) встановлює для банків правила проведення банківських операцій, бухгалтерського обліку і звітності, захисту інформації, коштів та майна;

5) організовує створення та методологічно забезпечує систему грошово-кредитної і банківської статистичної інформації та статистики платіжного балансу;

6) регулює діяльність платіжних систем та систем розрахунків в Україні, визначає порядок і форми платежів, у тому числі між банками;

{ Пункт 6 статті 7 в редакції Закону N 5518-VI ([5518-17](#)) від 06.12.2012 }

7) визначає напрями розвитку сучасних електронних банківських технологій, створює та забезпечує безперервне, надійне та ефективне функціонування, розвиток створених ним платіжних та облікових систем, контролює створення платіжних інструментів, систем автоматизації банківської діяльності та засобів захисту банківської інформації; { Пункт 7 статті 7 в редакції Закону N 5284-VI ([5284-17](#)) від 18.09.2012 }

8) здійснює банківське регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі; { Пункт 8 частини першої статті 7 в редакції Закону N 3394-VI ([3394-17](#)) від 19.05.2011 }

9) здійснює погодження статутів банків і змін до них, ліцензування банківської діяльності та операцій у передбачених законом випадках, веде Державний реєстр банків, Реєстр аудиторських фірм, які мають право на проведення аудиторських перевірок банків; { Пункт 9 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002; в редакції Закону N 3024-VI ([3024-17](#)) від 15.02.2011 }

10) веде офіційний реєстр ідентифікаційних номерів емітентів платіжних карток внутрішньодержавних платіжних систем; (Статтю 7 доповнено пунктом 10 згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

{ Пункт 11 статті 7 виключено на підставі Закону N 4452-VI ([4452-17](#)) від 23.02.2012 }

12) складає платіжний баланс, здійснює його аналіз та прогнозування;

13) представляє інтереси України в центральних банках інших держав, міжнародних банках та інших кредитних установах, де співробітництво здійснюється на рівні центральних банків;

14) здійснює відповідно до визначених спеціальним законом повноважень валютне регулювання, визначає порядок здійснення операцій в іноземній валюті, організовує і здійснює валютний контроль за банками та іншими фінансовими установами, які отримали ліцензію Національного банку на здійснення валютних операцій;
(Пункт 14 статті 7 в редакції Закону N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

15) забезпечує накопичення та зберігання золотовалютних резервів та здійснення операцій з ними та банківськими металами;

16) аналізує стан грошово-кредитних, фінансових, цінових та валютних відносин;

17) організує інкасацію та перевезення банкнот і монет та інших цінностей, видає ліцензії на право інкасації та перевезення банкнот і монет та інших цінностей;

18) реалізує державну політику з питань захисту державних секретів у системі Національного банку;

19) бере участь у підготовці кадрів для банківської системи України;

20) визначає особливості функціонування банківської системи України в разі введення воєнного стану чи особливого періоду, здійснює мобілізаційну підготовку системи Національного банку;
(Статтю 7 доповнено пунктом 20 згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

21) вносить у встановленому порядку пропозиції щодо законодавчого врегулювання питань, спрямованих на виконання функцій Національного банку України; (Статтю 7 доповнено пунктом 21 згідно із Законом N 3163-IV ([3163-15](#)) від 01.12.2005)

22) здійснює методологічне забезпечення з питань зберігання, захисту, використання та розкриття інформації, що становить банківську таємницю; (Статтю 7 доповнено пунктом 22 згідно із Законом N 3163-IV ([3163-15](#)) від 01.12.2005)

22-1) здійснює відповідно до компетенції повноваження у сфері депозитарного обліку; { Статтю 7 доповнено пунктом 22-1 згідно із Законом N 5178-VI ([5178-17](#)) від 06.07.2012 }

22-2) забезпечує облік і зберігання переданих йому цінних паперів та інших коштовностей, що конфісковані (заарештовані) на користь держави та/або таких, які визнані безхазяйними, для чого може відкривати рахунки в цінних паперах у депозитарних установах; { Статтю 7 доповнено пунктом 22-2 згідно із Законом N 5178-VI ([5178-17](#)) від 06.07.2012 }

23) здійснює інші функції у фінансово-кредитній сфері в межах своєї компетенції, визначеної законом;

{ Пункт 24 статті 7 виключено на підставі Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

25) визначає порядок здійснення в Україні маршрутизації, клірингу та взаєморозрахунків між учасниками платіжної системи за операціями, які здійснені в межах України із застосуванням платіжних карток, емітованих банками-резидентами; { Статтю 7 доповнено пунктом 25 згідно із Законом N 5284-VI ([5284-17](#)) від 18.09.2012 }

26) створює Засвідчувальний центр для забезпечення реєстрації, засвідчення чинності відкритих ключів та акредитації центрів сертифікації ключів, визначає порядок застосування електронного підпису, у тому числі електронного цифрового підпису в банківській системі України та суб'єктами переказу коштів; { Статтю 7 доповнено пунктом 26 згідно із Законом N 5284-VI ([5284-17](#)) від 18.09.2012 }

27) видає ліцензії небанківським фінансовим установам, які мають намір стати учасниками платіжних систем, на переказ коштів без відкриття рахунків ([z0407-13](#)) та відкликає їх відповідно до законодавства; { Статтю 7 доповнено пунктом 27 згідно із Законом N 5284-VI ([5284-17](#)) від 18.09.2012 }

28) веде реєстр платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури; { Статтю 7 доповнено пунктом згідно із Законом N 5178-VI ([5178-17](#)) від 06.07.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом N 5518-VI ([5518-17](#)) від 06.12.2012 }

29) здійснює нагляд (оверсайт) платіжних систем та систем розрахунків. { Статтю 7 доповнено пунктом згідно із Законом N 5178-VI ([5178-17](#)) від 06.07.2012; із змінами, внесеними згідно із Законом N 5518-VI ([5518-17](#)) від 06.12.2012 }

Стаття 7-1. Особливості забезпечення стабільності банківської системи

Національний банк України за наявності ознак нестійкого фінансового стану банківської системи, виникнення обставин, що загрожують стабільності банківської та/або фінансової системи країни, має право визначати тимчасові особливості регулювання та нагляду за банками або іншими особами, які можуть бути об'єктом перевірки Національного банку України, у тому числі особливості підтримання ліквідності банків, застосування економічних нормативів, формування та використання резервів для відшкодування можливих втрат за активними операціями банків, запроваджувати обмеження на їх діяльність, у тому числі обмежувати або забороняти видачу коштів з поточних та вкладних (депозитних) рахунків фізичних та юридичних осіб, а також обмежувати або тимчасово забороняти проведення валютних операцій на території України, зокрема операцій з вивезення, переказування і пересилання за межі України валютних цінностей.

Наявність ознак нестійкого фінансового стану банківської системи, а також обставин, що загрожують стабільності банківської та/або фінансової системи країни, підтверджується відповідним рішенням Ради з фінансової стабільності, повноваження якої визначаються указом Президента України.

{ Закон доповнено статтею 7-1 згідно із Законом N 78-VIII ([78-19](#)) від 28.12.2014 }

Розділ II

ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ РАДИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ

{ Назва розділу II в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 8. Завдання Ради Національного банку

Відповідно до Конституції України ([254к/96-ВР](#)) основними завданнями Ради Національного банку є розроблення Основних засад грошово-кредитної політики та здійснення контролю за проведенням грошово-кредитної політики.

{ Стаття 8 в редакції Законів N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000, N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 9. Повноваження Ради Національного банку

Рада Національного банку:

1) розробляє Основні засади грошово-кредитної політики, публікує їх в офіційних виданнях та подає щорічно до 15 вересня до Верховної Ради України для інформування;

2) здійснює контроль за проведенням грошово-кредитної політики;

3) здійснює аналіз впливу грошово-кредитної політики України на стан соціально-економічного розвитку України та розробляє пропозиції щодо внесення відповідних змін до неї;

4) затверджує щорічно до 15 вересня поточного року кошторис доходів та витрат Національного банку на наступний рік і подає Президенту України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України інформацію про розрахунок частини прогнозованого прибутку до розподілу наступного року, яка підлягатиме перерахуванню до Державного бюджету України;

{ Пункт 4 частини першої статті 9 в редакції Законів N 2457-VI ([2457-17](#)) від 08.07.2010, N 3828-VI ([3828-17](#)) від 06.10.2011 }

5) подає до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щорічно до 1 квітня відомості про частину прогнозованого прибутку до розподілу поточного року, яка підлягатиме перерахуванню до Державного бюджету України, для включення до проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік;

6) затверджує Регламент Ради Національного банку України;

{ Пункт 6 частини першої статті 9 в редакції Закону N 2856-VI ([2856-17](#)) від 23.12.2010 }

7) приймає рішення про збільшення розміру статутного капіталу Національного банку;

{ Пункт 7 частини першої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2457-VI ([2457-17](#)) від 08.07.2010; в редакції Закону

N 2856-VI ([2856-17](#)) від 23.12.2010 }

8) затверджує річний план проведення аудиторських перевірок структурних підрозділів Національного банку;

9) визначає до 1 листопада звітного року аудиторську фірму, яка має досвід у проведенні аудиту за міжнародними стандартами аудиту, для проведення аудиту фінансової звітності Національного банку;

10) розглядає аудиторський висновок та затверджує до 30 квітня наступного за звітним року річну фінансову звітність Національного банку, звіт про виконання кошторису доходів та витрат Національного банку та розподіл прибутку до розподілу за звітний рік, публікує затверджену Радою Національного банку річну фінансову звітність Національного банку на офіційному сайті Національного банку;

{ Пункт 10 частини першої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законами N 2856-VI ([2856-17](#)) від 23.12.2010, N 3828-VI ([3828-17](#)) від 06.10.2011 }

11) затверджує рішення Правління Національного банку про участь Національного банку у міжнародних фінансових організаціях;

12) вносить рекомендації Правлінню Національного банку в межах розроблених Основних засад грошово-кредитної політики стосовно:

методів та форм прогнозування макропоказників економічного і соціального розвитку України, а також грошово-кредитної політики;

окремих заходів монетарного і регулятивного характеру та їх впливу на економічний і соціальний розвиток України;

політики курсоутворення та валютного регулювання;

розвитку банківської системи та окремих нормативних актів з питань банківської діяльності;

вдосконалення платіжної системи;

інших питань, віднесених законом до компетенції Ради Національного банку;

13) вносить рекомендації Кабінету Міністрів України стосовно впливу політики державних запозичень та податкової політики на стан грошово-кредитної сфери України;

14) затверджує за поданням Правління Національного банку методику визначення заробітної плати Голови Національного банку та його заступників.

{ Частина перша статті 9 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Рада Національного банку не може надавати рекомендації щодо доцільності призначення на посади чи звільнення з посад Голови Національного банку, членів Правління Національного банку (крім випадків погодження відповідно до цього Закону кандидатур на

посади заступників Голови Національного банку) або давати персональну оцінку діяльності окремих посадових осіб Національного банку.

{ Частина друга статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Рада Національного банку дає оцінку діяльності Правління Національного банку щодо виконання Основних засад грошово-кредитної політики та з інших питань, рішення з яких є обов'язковими для Правління Національного банку.

У разі неодноразового невиконання або неналежного виконання Правлінням Національного банку рішень Ради Національного банку, які є обов'язковими згідно з цим Законом, Рада Національного банку має право звернутися до Голови Національного банку або до Верховної Ради України та Президента України з викладенням своїх позицій.

{ Стаття 9 в редакції Закону N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000 }

Стаття 10. Склад та формування Ради Національного банку

До складу Ради Національного банку входять члени Ради Національного банку, призначені Президентом України та Верховною Радою України. Голова Національного банку, який призначається на посаду Верховною Радою України за поданням Президента України, входить до складу Ради Національного банку за посадою.

Членом Ради Національного банку може бути громадянин України, який постійно проживає в Україні, має повну вищу освіту у галузі економіки, фінансів чи права або науковий ступінь у галузі економіки, фінансів чи права і при цьому має не менше 10 років досвіду роботи в органі законодавчої влади або на керівних посадах в інших органах державної влади та державних органах, які забезпечують проведення та реалізацію державної фінансової, економічної чи правової політики, або на керівних посадах у міжнародних фінансових організаціях, або на керівних посадах у банку, або наукової роботи за фінансовою, економічною чи правовою тематикою та має бездоганну ділову репутацію, зокрема, не має судимості, не погашеної і не знятої в установленому законом порядку.

Особа не може бути членом Ради Національного банку, якщо вона має представницький мандат або обіймає чи обіймала посаду керівника органу державної влади та іншого державного органу (якщо не минув один рік з дня її звільнення з такої посади), або є керівником політичної партії чи членом керівних органів політичної партії, є керівником або входить до складу керівного органу юридичної особи, яка має на меті отримання прибутку, установ, які надають фінансові послуги, є прямим або опосередкованим власником будь-якої кількості акцій банку.

Для призначення членом Ради Національного банку кандидат на цю посаду подає відомості, що підтверджують відповідність його кандидатури вимогам, установленим частинами другою та третьою цієї статті. Одна й та сама особа не може бути членом Ради Національного банку більше ніж два строки.

Президент України призначає сім членів Ради Національного банку шляхом видання відповідного указу.

Верховна Рада України призначає сім членів Ради Національного банку шляхом прийняття відповідної постанови.

Кандидатури осіб для призначення Верховною Радою України членами Ради Національного банку проходять обговорення на спеціальному відкритому засіданні профільного комітету Верховної Ради України, який вносить свої рекомендації Верховній Раді України.

Строк повноважень членів Ради Національного банку - сім років, крім Голови Національного банку, який входить до складу Ради Національного банку на строк здійснення ним повноважень за посадою.

Повноваження члена Ради Національного банку припиняються у зв'язку із закінченням строку його повноважень або в разі:

а) подання письмової заяви про припинення повноважень за власним бажанням;

б) визнання його судом недієздатним;

в) невідповідності діяльності члена Ради Національного банку вимогам закону або втрати бездоганної ділової репутації;

г) відсутності без поважних причин на двох засіданнях Ради Національного банку підряд;

д) невиконання обов'язків члена Ради Національного банку (в тому числі за станом здоров'я) більше чотирьох місяців підряд;

е) встановлення факту надання недостовірної інформації для призначення на посаду члена Ради Національного банку;

є) виникнення обставин, що виключають можливість особи бути членом Ради Національного банку (відповідно до частин другої і третьої цієї статті).

У разі смерті або оголошення в установленому порядку померлою особи, яка є членом Ради Національного банку, повноваження такого члена Ради Національного банку вважаються припиненими з дня його смерті, засвідченої свідоцтвом про смерть, або з дня набрання законної сили рішенням суду про оголошення особи померлою.

Президент України звільняє призначених ним членів Ради Національного банку шляхом видання відповідного указу, в якому мають бути зазначені підстави для звільнення.

Верховна Рада України звільняє призначених нею членів Ради Національного банку шляхом прийняття відповідної постанови за поданням профільного комітету Верховної Ради України, в якій мають бути зазначені підстави для звільнення.

Повноваження Голови Національного банку як члена Ради Національного банку достроково припиняються у зв'язку з його

відставкою або в разі звільнення його з посади з інших підстав, визначених цим Законом.

Члени Ради Національного банку здійснюють свої функції на громадських засадах. Членам Ради Національного банку оплачуються витрати, понесені у зв'язку із виконанням ними повноважень відповідно до Регламенту Ради Національного банку України.

Внутрішні питання організації діяльності Ради Національного банку, порядок діловодства та інші питання визначаються Регламентом Ради Національного банку України, який затверджується на її засіданні.

Розміщення та організаційно-матеріальне забезпечення Ради Національного банку здійснюються Національним банком за рахунок його кошторисних витрат.

{ Стаття 10 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000; в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 11. Порядок роботи Ради Національного банку

Засідання Ради Національного банку проводяться не рідше одного разу на квартал.

Позачергові засідання Ради Національного банку скликаються Головою Ради Національного банку за його власною ініціативою або Радою Національного банку за наполяганням не менше однієї третини від загальної кількості її членів, а також за вимогою Голови Національного банку України. Члени Ради Національного банку сповіщаються про засідання не пізніше як за п'ять календарних днів до дня його проведення. Порядок підготовки позачергових засідань Ради Національного банку визначається її Регламентом. (Частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000)

Засідання Ради Національного банку є правомочними за наявності не менше десяти її членів. (Частина третя статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000)

Засідання Ради Національного банку веде Голова Ради Національного банку, а у разі відсутності - його заступник, відповідно до Регламенту.

Рішення приймаються простою більшістю голосів від загальної кількості присутніх на засіданні членів Ради Національного банку. Кожний член Ради Національного банку має один голос.

На засідання Ради Національного банку можуть бути запрошені керівники центральних органів влади, представники суб'єктів підприємницької діяльності, науковці та інші фахівці.

Члени Правління Національного банку можуть брати участь в роботі Ради Національного банку з правом дорадчого голосу.

(Частина сьома статті 11 в редакції Закону N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000)

Стаття 12. Голова Ради Національного банку та його заступник

Голова Ради Національного банку обирається Радою Національного банку зі свого складу строком на три роки.

{ Частина перша статті 12 в редакції Закону N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000; із змінами, внесеними згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Головою Ради Національного банку не може бути обрано Голову Національного банку.

{ Статтю 12 доповнено новою частиною згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Голова Ради Національного банку:

організовує засідання Ради Національного банку і головує на них;

скликає позачергові засідання за своєю ініціативою або за наполяганням не менше однієї третини від загальної кількості членів Ради Національного банку, а також на вимогу Голови Національного банку;

здійснює інші повноваження і функції відповідно до Регламенту Ради Національного банку України;

{ Частина статті 12 в редакції Закону N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000 }

Голова Ради Національного банку має заступника, який обирається Радою Національного банку зі свого складу строком на три роки.

{ Частина статті 12 в редакції Закону N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000; із змінами, внесеними згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Заступник заміщає Голову Ради Національного банку у разі його відсутності або неможливості ним здійснювати свої повноваження та здійснює інші повноваження і функції відповідно до рішень Ради Національного банку.

Звільнення Голови Ради Національного банку або його заступника протягом строку його повноважень здійснюється:

у зв'язку із закінченням строку його повноважень;

за власним бажанням, за умови подання письмової заяви;

у разі систематичного невиконання своїх обов'язків за станом здоров'я протягом чотирьох місяців.

У разі припинення повноважень Голови Ради Національного банку або його заступника вибори на цю посаду здійснюються у порядку, передбаченому цим Законом.

Стаття 13. Рішення Ради Національного банку

{ Назва статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Матеріали засідань Ради Національного банку оформлюються у вигляді протоколів та рішень і підписуються головуючим на її засіданні.

Рішення Ради Національного банку щодо Основних засад грошово-кредитної політики та з питань, визначених пунктами 5-7, 9-11 статті 9 цього Закону є обов'язковими для виконання Правлінням Національного банку.

{ Частина друга статті 13 в редакції Закону N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000; із змінами, внесеними згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Рекомендації Ради Національного банку розглядаються Правлінням Національного банку протягом п'яти робочих днів. За результатами такого розгляду Правління Національного банку зобов'язане надіслати Раді Національного банку вмотивовану відповідь.

Рада Національного банку не має права втручатися в оперативну діяльність Правління Національного банку.

{ Частину п'яту статті 13 виключено на підставі Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Рішення Ради Національного банку підлягають оприлюдненню, крім випадків, коли такі рішення становлять державну, банківську або службову таємницю відповідно до закону.

Членам Ради Національного банку забороняється розголошувати державну, банківську або службову таємницю, яка стала їм відома у зв'язку із здійсненням ними їх повноважень відповідно до Регламенту.

Розділ III

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ТА СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ

{ Закон доповнено назвою розділу згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 14. Функції Правління Національного банку

Правління Національного банку згідно з Основними засадами грошово-кредитної політики через відповідні монетарні інструменти та інші засоби банківського регулювання забезпечує реалізацію грошово-кредитної політики, організує виконання інших функцій відповідно до статей 6 і 7 цього Закону та здійснює управління діяльністю Національного банку.

Стаття 15. Повноваження Правління Національного банку

Правління Національного банку:

1) приймає рішення:

щодо надання пропозицій Раді Національного банку стосовно розроблення Основних засад грошово-кредитної політики;

щодо економічних засобів та монетарних методів для реалізації Основних засад грошово-кредитної політики відповідно до прийнятих рішень Ради Національного банку із цих питань та необхідності забезпечення стабільності і купівельної спроможності національної валюти;

щодо банківського регулювання та нагляду;

щодо організації системи рефінансування;

щодо визначення та здійснення валютно-курсової політики, валютного регулювання та управління золотовалютними резервами;

щодо функціонування платіжних систем та організації розрахунків;

про емісію валюти України та вилучення з обігу банкнот і монет;

про встановлення та зміну облікової та інших процентних ставок Національного банку;

про диверсифікацію активів Національного банку та їх ліквідності;

щодо лімітів позабалансових зобов'язань Національного банку;

про формування резервів та покриття фінансових ризиків Національного банку;

щодо мінімального розміру золотовалютних резервів Національного банку;

про встановлення лімітів операцій на відкритому ринку, які здійснює Національний банк;

про перелік цінних паперів та інших цінностей, придатних для забезпечення кредитів Національного банку;

про умови допуску іноземного капіталу до банківської системи України;

про встановлення економічних нормативів для банків;

про розмір та порядок формування обов'язкових резервів для банків;

про застосування заходів впливу до банків та інших осіб, діяльність яких перевіряється Національним банком відповідно до Закону України "Про банки і банківську діяльність" ([2121-14](#));

про створення та ліквідацію підприємств, установ Національного банку;

про участь у міжнародних фінансових організаціях;

про купівлю та продаж майна для забезпечення діяльності Національного банку;

щодо встановлення плати за надані відповідно до закону послуги (здійснені операції);

щодо порядку перерахування прибутку до розподілу до Державного бюджету України; { Пункт 1 частини першої статті 15 доповнено абзацом згідно із Законом N 3828-VI ([3828-17](#)) від 06.10.2011 }

про віднесення банку до категорії проблемних або неплатоспроможних; { Пункт 1 статті 15 доповнено абзацом згідно із Законом N 4452-VI ([4452-17](#)) від 23.02.2012 }

про фінансову спроможність приймаючого банку виконати зобов'язання перед вкладниками та іншими кредиторами; { Пункт 1 статті 15 доповнено абзацом згідно із Законом N 4452-VI ([4452-17](#)) від 23.02.2012 }

2) подає на затвердження Раді Національного банку річний звіт Національного банку, проект кошторису доходів та витрат на наступний рік та інші документи і рішення відповідно до статті 9 цього Закону; надає на вимогу Ради Національного банку для інформування бухгалтерські, статистичні та інші необхідні для виконання її завдань відомості щодо діяльності Національного банку та банківської системи України;

3) визначає організаційні основи та структуру Національного банку, затверджує положення про структурні підрозділи та установи Національного банку, статuti його підприємств, порядок призначення керівників підрозділів, підприємств та установ, визначає перелік функцій щодо управління діяльністю власного корпоративного недержавного пенсійного фонду, а також порядок здійснення таких функцій; { Пункт 3 статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5178-VI ([5178-17](#)) від 06.07.2012 }

4) затверджує штатний розпис Національного банку та форми оплати праці;

5) розробляє та подає на затвердження Раді Національного банку методику визначення заробітної плати Голови Національного банку та його заступників;

6) встановлює порядок надання юридичним особам, які мають намір здійснювати банківську діяльність, банківських ліцензій, а також ліцензій іншим юридичним особам у випадках, передбачених законом; { Пункт 6 статті 15 в редакції Закону N 3024-VI ([3024-17](#)) від 15.02.2011 }

7) видає нормативно-правові акти Національного банку;

8) затверджує Регламент Правління Національного банку України;

9) виконує функції, передбачені статтями 3, 7, 23, 28 і 64 цього Закону, та інші функції, що впливають з основної мети діяльності Національного банку та не віднесені до повноважень Голови Національного банку та Ради Національного банку.
{ Стаття 15 із змінами, внесеними згідно із Законами N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000, N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002; в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 16. Склад та порядок формування Правління Національного банку

Правління Національного банку очолює Голова Національного банку.

Правління Національного банку складається з одинадцяти осіб: Голови Національного банку, заступників Голови Національного банку та керівників структурних підрозділів Національного банку, що забезпечують виконання Національним банком основної функції.

Перелік структурних підрозділів, що забезпечують виконання Національним банком основної функції, керівники яких за посадою входять до складу Правління Національного банку, визначається Головою Національного банку. Повноваження такого члена Правління Національного банку припиняються у разі звільнення його з посади, за якою він входить до складу Правління Національного банку.
{ Стаття 16 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 17. Порядок роботи Правління Національного банку

Порядок організації та проведення засідань Правління Національного банку визначається його Регламентом.

Рішення Правління Національного банку приймаються простою більшістю голосів. Кожний член Правління Національного банку має один голос.
{ Стаття 17 доповнено частиною другою згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Засідання Правління Національного банку є правомочним, якщо на ньому присутні не менше двох третин від його складу.
{ Стаття 17 доповнено частиною третьою згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 18. Призначення на посаду та звільнення з посади Голови Національного банку

Голова Національного банку призначається на посаду Верховною Радою України за поданням Президента України строком на сім років.

Одна й та сама особа не може бути Головою Національного банку більше ніж два строки підряд.

Головою Національного банку може бути громадянин України, який постійно проживає в Україні, має повну вищу освіту у галузі

економіки чи фінансів або науковий ступінь у галузі економіки чи фінансів і при цьому має не менше 10 років досвіду роботи в органі законодавчої влади або на керівних посадах в інших органах державної влади та державних органах, які забезпечують проведення та реалізацію державної фінансової, економічної чи правової політики, або на керівних посадах у міжнародних фінансових організаціях, або на керівних посадах у банку, або наукової роботи за фінансовою, економічною чи правовою тематикою та має бездоганну ділову репутацію, зокрема, не має судимості, не погашеної і не знятої в установленому законом порядку.

Особа не може бути Головою Національного банку, якщо вона має представницький мандат або обіймає чи обіймала посаду керівника органу державної влади та іншого державного органу (якщо не минув один рік з дня її звільнення з такої посади), або є керівником політичної партії чи членом керівних органів політичної партії, або є керівником чи входить до складу керівного органу юридичної особи (за винятком Національного банку), або є прямим чи опосередкованим власником будь-якої кількості акцій (часток, паїв) юридичної особи. На час перебування на посаді Голова Національного банку зупиняє членство в політичній партії.

Для призначення Головою Національного банку кандидат на цю посаду подає відомості, що підтверджують відповідність його кандидатури вимогам, установленим частинами третьою та четвертою цієї статті.

У разі незатвердження Верховною Радою України кандидатури, запропонованої Президентом України, порядок внесення нової кандидатури регулюється Законом України "Про тимчасове виконання обов'язків посадових осіб, яких призначає на посаду за згодою Верховної Ради України Президент України або Верховна Рада України за поданням Президента України" ([709/97-ВР](#)).

Одна кандидатура може вноситись не більше двох разів.

Голова Національного банку звільняється з посади Верховною Радою України за поданням Президента України у таких випадках:

- 1) закінчення строку повноважень;
- 2) у зв'язку із заявою про відставку, поданою у письмовому вигляді та прийнятою Президентом України;
- 3) набрання законної сили обвинувальним вироком суду;
- 4) на підставі рішення суду про визнання особи недієздатною;
- 5) припинення громадянства або виїзду за межі України на постійне місце проживання;
- 6) втрати бездоганної ділової репутації;
- 7) встановлення факту надання недостовірної інформації при призначенні на посаду Голови Національного банку;

8) смерті або на підставі рішення суду про оголошення особи померлою;

9) невиконання посадових обов'язків, у тому числі за станом здоров'я, протягом більш як чотири місяці підряд;

10) виникнення обставин, що виключають можливість особи бути Головою Національного банку (відповідно до частин третьої і четвертої цієї статті).

Голова Національного банку перебуває на посаді до вступу на посаду новопризначеного Голови, крім випадків, передбачених пунктами 2-10 частини восьмої цієї статті.

У разі звільнення Голови Національного банку з посади у випадках, передбачених пунктами 2-10 частини восьмої цієї статті, тимчасове виконання обов'язків Голови Національного банку здійснюється відповідно до Закону України "Про тимчасове виконання обов'язків посадових осіб, яких призначає на посаду за згодою Верховної Ради України Президент України або Верховна Рада України за поданням Президента України" ([709/97-ВР](#)).

{ Стаття 18 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000; в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 19. Обов'язки та повноваження Голови Національного банку

Голова Національного банку:

1) керує діяльністю Національного банку;

2) діє від імені Національного банку і представляє його інтереси без доручення у відносинах з органами державної влади, з банками, фінансовими та кредитними установами, міжнародними організаціями, іншими установами і організаціями;

3) головує на засіданнях Правління Національного банку;

4) підписує протоколи, постанови Правління Національного банку, накази та розпорядження, а також угоди, що укладаються Національним банком;

5) розподіляє обов'язки між заступниками Голови Національного банку;

6) видає розпорядчі акти, обов'язкові до виконання усіма службовцями Національного банку, його підприємствами, установами;

7) приймає рішення з інших питань, що стосуються діяльності Національного банку, крім віднесених до виключної компетенції Ради Національного банку та Правління Національного банку відповідно до цього Закону;

8) одноосібно несе відповідальність перед Верховною Радою України та Президентом України за діяльність Національного банку.

Стаття 20. Заступники Голови Національного банку

Голова Національного банку має заступників, кількісний склад яких визначається ним за погодженням з Радою Національного банку.
{ Частина перша статті 20 в редакції Закону N 5285-VI ([5285-17](#)) від 18.09.2012 }

Голова Національного банку призначає та звільняє заступників за погодженням з Радою Національного банку.
{ Частина статті 20 в редакції Закону N 5285-VI ([5285-17](#)) від 18.09.2012 }

Заступником Голови Національного банку може бути громадянин України, який відповідає вимогам, установленим частиною другою статті 10 цього Закону.

Особа не може бути заступником Голови Національного банку, якщо вона має представницький мандат або обіймає чи обіймала посаду керівника органу державної влади та іншого державного органу (якщо не минув один рік з дня її звільнення з такої посади), або є керівником політичної партії чи членом керівних органів політичної партії, або є керівником чи входить до складу керівного органу юридичної особи (за винятком Національного банку, а також інших юридичних осіб, у керівних органах яких законом передбачено участь представників Національного банку або в яких є акції (частки, паї), що належать державі), або є прямим чи опосередкованим власником будь-якої кількості акцій банку. На час перебування на посаді заступник Голови Національного банку зупиняє членство в політичній партії.
{ Частина статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом N 4395-VI ([4395-17](#)) від 09.02.2012 }

Для призначення заступником Голови Національного банку кандидат на цю посаду подає відомості, що підтверджують відповідність його кандидатури вимогам, установленим частинами другою та третьою цієї статті.

Рада Національного банку погоджує кандидатуру на посаду заступника Голови Національного банку у разі її відповідності вимогам, передбаченим частинами другою та третьою цієї статті.

Заступник Голови Національного банку звільняється з посади, крім загальних підстав, передбачених законодавством про державну службу, також у разі виникнення обставин, що виключають можливість особи бути заступником Голови Національного банку (відповідно до частин другої та третьої цієї статті), виявлення факту надання недостовірної інформації для призначення на посаду заступника Голови Національного банку.
{ Стаття 20 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000; в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 21. Керівники структурних підрозділів Національного банку

{ Назва статті 21 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Директори департаментів Національного банку призначаються та звільняються з посади Головою Національного банку відповідно до законодавства України про працю.

Керівником структурного підрозділу, який за посадою входить до складу Правління Національного банку, може бути громадянин України, який відповідає вимогам, установленим частиною другою статті 10 цього Закону. На керівника такого структурного підрозділу також поширюються обмеження, передбачені частиною третьою статті 20 цього Закону.

{ Статтю 21 доповнено частиною другою згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Для призначення керівником структурного підрозділу, який за посадою входить до складу Правління Національного банку, кандидат на цю посаду подає відомості, що підтверджують відповідність його кандидатури вимогам, установленим частиною другою цієї статті.

{ Статтю 21 доповнено частиною третьою згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Керівник структурного підрозділу, який за посадою входить до складу Правління Національного банку, звільняється з посади, крім загальних підстав, передбачених законодавством про державну службу, також у разі виникнення обставин, що виключають можливість особи бути керівником такого структурного підрозділу (відповідно до частини другої цієї статті), виявлення факту надання недостовірної інформації для призначення на посаду.

{ Статтю 21 доповнено частиною четвертою згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

{ Назву розділу III виключено на підставі Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 22. Структура Національного банку

Структура Національного банку будується за принципом централізації з вертикальним підпорядкуванням.

До системи Національного банку входять центральний апарат, філії (територіальні управління), розрахункові палати, Банкотно-монетний двір, фабрика банкотного паперу, Державна скарбниця України, Центральне сховище, спеціалізовані підприємства, банківські навчальні заклади й інші структурні одиниці і підрозділи, необхідні для забезпечення діяльності Національного банку.

Національний банк в межах, визначених законодавством, самостійно вирішує питання організації, створення, ліквідації та реорганізації структурних підрозділів та установ Національного банку, його підприємств, затверджує їх статuti та положення.

Для перевезення цінностей, охорони цінностей та належних йому об'єктів Національний банк має відомчу охорону, озброєну бойовою вогнепальною зброєю. Відомча охорона в межах повноважень, наданих цим Законом, має право застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби оборони і бойову вогнепальну зброю в порядку,

передбаченому статтею 12, частиною першою статті 13, пунктами 1 і 3 частини першої, частинами другою і третьою статті 14, пунктами 2, 3, 5 і 6 частини першої, частинами другою і третьою статті 15, статтею 15-1 Закону України "Про міліцію" ([565-12](#)).
{ Частина четверта статті 22 в редакції Закону N 5103-VI ([5103-17](#)) від 05.07.2012 }

Стаття 23. Статус філій

Філії (територіальні управління) Національного банку не мають статусу юридичної особи і не можуть видавати нормативні акти, діють від імені Національного банку в межах отриманих від нього повноважень. Завдання і функції філій Національного банку визначаються Положенням, що затверджується Правлінням Національного банку.

Розділ IV

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА

Стаття 24. Основні засади грошово-кредитної політики

Основні засади грошово-кредитної політики визначають показники діяльності Національного банку у середньостроковій перспективі для досягнення цілей Національного банку, визначених статтею 6 цього Закону.

При розробленні Основних засад грошово-кредитної політики використовуються макроекономічні показники, розраховані Кабінетом Міністрів України.

Національний банк інформує Верховну Раду України про Основні засади грошово-кредитної політики та стан грошово-кредитного ринку в державі в порядку, передбаченому статтями 9 та 51 цього Закону.

{ Частину четверту статті 24 виключено на підставі Закону N 3828-VI ([3828-17](#)) від 06.10.2011 }

{ Стаття 24 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 25. Засоби та методи грошово-кредитної політики

Основними економічними засобами і методами грошово-кредитної політики є регулювання обсягу грошової маси через:

- 1) визначення та регулювання норм обов'язкових резервів для комерційних банків;
- 2) процентну політику;
- 3) рефінансування комерційних банків;
- 4) управління золотовалютними резервами;

5) операції з цінними паперами (крім цінних паперів, що підтверджують корпоративні права), у тому числі з казначейськими зобов'язаннями, на відкритому ринку; (Пункт 5 статті 25 в редакції Закону N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000)

6) регулювання імпорту та експорту капіталу;

7) запровадження на строк до шести місяців вимоги щодо обов'язкового продажу частини надходжень в іноземній валюті;
{ Частину першу статті 25 доповнено новим пунктом згідно із Законом N 5480-VI ([5480-17](#)) від 06.11.2012 }

8) зміну строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів;
{ Частину першу статті 25 доповнено новим пунктом згідно із Законом N 5480-VI ([5480-17](#)) від 06.11.2012 }

9) емісію власних боргових зобов'язань та операції з ними.
{ Статтю 25 доповнено пунктом згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000 }

Національний банк має право надавати кредити для рефінансування банку, якщо це не тягне за собою ризиків для банківської системи.
{ Статтю 25 доповнено частиною другою згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 26. Нормативи обов'язкового резервування
(Назва статті 26 в редакції Закону N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Національний банк встановлює банкам норматив обов'язкового резервування коштів. При цьому: (Частина перша статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

1) норматив обов'язкового резервування встановлюється єдиним для банків в процентному відношенні до загальної суми залучених банком коштів в національній та іноземній валюті; (Пункт 1 статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

2) для різних видів зобов'язань можуть встановлюватися різні нормативи обов'язкового резервування; (Пункт 2 статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

3) рішення про підвищення нормативу обов'язкового резервування набирає чинності не раніше ніж через 10 днів після його опублікування. (Пункт 3 статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Стаття 27. Процентні ставки

Національний банк встановлює порядок визначення облікової ставки та інших процентних ставок за своїми операціями.

Стаття 28. Управління золотовалютними резервами

Національний банк забезпечує управління золотовалютними резервами держави, здійснюючи валютні інтервенції шляхом купівлі-продажу валютних цінностей на валютних ринках з метою впливу на курс національної валюти щодо іноземних валют і на загальний попит та пропозицію грошей в Україні.

Стаття 29. Операції відкритого ринку

Операціями відкритого ринку Національного банку, в тому числі з премією або з дисконтом, є купівля-продаж казначейських зобов'язань, а також інших цінних паперів (крім цінних паперів, що підтверджують корпоративні права) та боргових зобов'язань, визначених Правлінням Національного банку.

{ Стаття 29 в редакції Закону N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000; із змінами, внесеними згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 30. Регулювання імпорту та експорту капіталу

Національний банк відповідно до законодавства України про зовнішньоекономічну діяльність та систему валютного регулювання і валютного контролю регулює імпорт та експорт капіталу.

Стаття 31. Кошти Державного бюджету України та місцевих бюджетів

Кабінет Міністрів України, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних місцевих рад зобов'язані зберігати бюджетні кошти у Національному банку на рахунку, відкритому центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, якщо інше не передбачено Бюджетним кодексом України ([2456-17](#)).

Умови та порядок обслуговування бюджетних коштів визначаються договором між Національним банком та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, при цьому послуги для центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, надаються Національним банком безоплатно.

{ Стаття 31 в редакції Закону N 2457-VI ([2457-17](#)) від 08.07.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом N 5463-VI ([5463-17](#)) від 16.10.2012 }

Розділ V

УПРАВЛІННЯ ГОТІВКОВИМ ГРОШОВИМ ОБІГОМ

Стаття 32. Грошова одиниця

Грошовою одиницею України є гривня, що дорівнює 100 копійкам.

Випуск та обіг на території України інших грошових одиниць і використання грошових сурогатів як засобу платежу забороняються.

Офіційне співвідношення між гривнею та золотом або іншими дорогоцінними металами не встановлюється.

Стаття 33. Повноваження Національного банку щодо організації готівкового грошового обігу

Для забезпечення організації готівкового грошового обігу Національний банк здійснює:

- 1) виготовлення та зберігання банкнот і монет;
- 2) створення резервних фондів банкнот і монет;
- 3) встановлення номіналів, систем захисту, платіжних ознак та дизайну банкнот та монет, а також обмежень щодо використання систем захисту, платіжних ознак та відтворення елементів дизайну банкнот та монет;
{ Пункт 3 статті 33 в редакції Закону N 5285-VI ([5285-17](#)) від 18.09.2012 }
- 4) встановлення порядку заміни пошкоджених банкнот і монет;
- 5) встановлення правил випуску в обіг, обробки, зберігання, інкасації, перевезення, вилучення з обігу та знищення готівки;
{ Пункт 5 статті 33 в редакції Закону N 5285-VI ([5285-17](#)) від 18.09.2012 }
- 6) визначення порядку ведення касових операцій для банків, інших фінансових установ, підприємств і організацій; (Пункт 6 статті 33 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)
- 7) визначення вимог стосовно технічного стану і організації охорони приміщень банківських установ.

Стаття 34. Емісія

Виключне право введення в обіг (емісія) гривні і розмінної монети, організація їх обігу та вилучення з обігу належить Національному банку.

Готівка знаходиться в обігу у вигляді грошових знаків - банкнот (паперових) і монет (металевих). Загальна сума введених в обіг банкнот і монет зазначається в рахунках Національного банку як його пасив.

Банкноти і монети є безумовними зобов'язаннями Національного банку і забезпечуються всіма його активами.

Стаття 35. Обіг банкнот і монет

Гривня (банкноти і монети) як національна валюта є єдиним законним платіжним засобом на території України, приймається усіма фізичними і юридичними особами без будь-яких обмежень на всій території України за всіма видами платежів, а також для зарахування на рахунки, вклади, акредитиви та для переказів.

Стаття 36. Курс гривні

Національний банк встановлює офіційний курс гривні до іноземних валют та оприлюднює його.

Для регулювання курсу гривні щодо іноземних валют Національний банк використовує золотовалютний резерв, купує і продає цінні папери, встановлює і змінює ставку рефінансування та застосовує інші інструменти регулювання грошової маси в обігу.
{ Дію частини другої статті 36 зупинено в частині встановлення і зміни ставки рефінансування та визначення порядку надання кредитів комерційним банкам для підтримки ліквідності (рефінансування комерційних банків) Національним банком України одноосібно згідно із ст. 86 Закону N 835-VI ([835-17](#)) від 26.12.2008 - статтю 86 виключено на підставі Закону N 1131-VI ([1131-17](#)) від 17.03.2009 }

Стаття 37. Конвертованість гривні

Умови та порядок конвертації (обміну) гривні на іноземну валюту встановлюються Національним банком відповідно до законодавства України про валютне регулювання.

Національний банк не може обмежувати права суб'єктів валютного ринку на здійснення операцій з іноземною валютою, гарантовані їм законом.

Стаття 38. Порядок заміни зношених і пошкоджених банкнот і монет

Зношені і пошкоджені грошові знаки України приймаються й обмінюються безоплатно на нові грошові знаки Національним банком та банками України без обмежень щодо сум та строків такої заміни.
(Частина перша статті 38 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Особливості і порядок визначення платіжності грошових знаків, а також порядок обміну зношених і пошкоджених грошових знаків ([z1942-13](#)) встановлюються Національним банком.

Стаття 39. Вилучення з обігу банкнот і монет

Національний банк, банки України зобов'язані вилучати фальшиві, підроблені або такі, що не мають необхідних ознак платіжності, грошові знаки (банкноти, монети).
(Частина перша статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Порядок вилучення таких грошових знаків встановлюється Національним банком і регулюється відповідними нормативними актами.

Національний банк та банки не зобов'язані відшкодовувати знищені, загублені, фальшиві, підроблені, а також такі, що стали недійсними, банкноти та монети.
(Частина третя статті 39 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Національний банк офіційно повідомляє через засоби масової інформації про вилучення з обігу грошових знаків України (банкнот, монет).

Виготовлення з метою введення в обіг або введення в обіг підроблених грошових знаків тягне за собою відповідальність відповідно до законодавства України.

Розділ VI

ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗРАХУНКІВ ТА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Стаття 40. Регулювання розрахунків

Національний банк встановлює правила, форми і стандарти розрахунків банків та інших юридичних і фізичних осіб в економічному обігу України із застосуванням як паперових, так і електронних документів, а також платіжних інструментів та готівки, координує організацію розрахунків, дає дозволи на здійснення клірингових операцій та розрахунків.

(Частина перша статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Національний банк забезпечує здійснення міжбанківських розрахунків через свої установи, дає дозвіл на проведення міжбанківських розрахунків через прямі кореспондентські відносини банків та через їх власні розрахункові системи.

(Частина друга статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Національний банк України визначає порядок обміну інформаційними повідомленнями та клірингу за операціями, здійсненими в межах України.

{ Статтю 40 доповнено частиною третьою згідно із Законом N 5178-VI ([5178-17](#)) від 06.07.2012 }

Стаття 41. Регулювання бухгалтерського обліку

Національний банк встановлює обов'язкові для банківської системи стандарти та правила ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності, що відповідають вимогам законів України та міжнародним стандартам фінансової звітності.

{ Текст статті 41 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Розділ VII

ОПЕРАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ

Стаття 42. Види операцій Національного банку

Національний банк для забезпечення виконання покладених на нього функцій здійснює такі операції:

1) надає кредити комерційним банкам для підтримки ліквідності за ставкою не нижче ставки рефінансування Національного банку та в порядку, визначеному Національним банком;

{ Дію пункту 1 частини першої статті 42 зупинено в частині встановлення і зміни ставки рефінансування та визначення порядку надання кредитів комерційним банкам для підтримки ліквідності (рефінансування комерційних банків) Національним банком України одноосібно згідно із ст. 86 Закону N 835-VI ([835-17](#)) від 26.12.2008 - статтю 86 виключено на підставі Закону N 1131-VI ([1131-17](#)) від 17.03.2009 }

2) надає кредити Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на умовах, визначених нормативно-правовими актами Національного банку ([z0543-13](#));

{ Частину першу статті 42 доповнено пунктом 2 згідно із Законом N 2740-III ([2740-14](#)) від 20.09.2001; в редакції Закону N 639-VI ([639-17](#)) від 31.10.2008 - зміни діють не пізніше ніж до 1 січня 2011 року; в редакції Законів N 5411-VI ([5411-17](#)) від 02.10.2012, N 1586-VII ([1586-18](#)) від 04.07.2014 }

3) здійснює дисконтні операції з векселями і чеками в порядку, визначеному Національним банком;

4) купує (крім купівлі в емітента) та продає цінні папери в установленому законодавством порядку. Обмеження, встановлене цим пунктом, не поширюється на придбання цінних паперів у емітента у випадках, передбачених пунктом 3 частини другої статті 71 цього Закону; { Пункт 4 частини першої статті 42 в редакції Закону N 5042-VI ([5042-17](#)) від 04.07.2012 }

5) відкриває власні кореспондентські та металеві рахунки у закордонних банках і веде рахунки банків-кореспондентів;

6) купує та продає валютні цінності з метою монетарного регулювання;

7) зберігає банківські метали, а також купує та продає банківські метали, дорогоцінні метали та камені та інші коштовності, пам'ятні та інвестиційні монети з дорогоцінних металів на внутрішньому і зовнішньому ринках без квотування і ліцензування; { Пункт статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000 }

8) розміщує золотовалютні резерви самостійно або через банки, уповноважені ним на ведення валютних операцій, виконує операції з золотовалютними резервами України з банками, рейтинг яких за класифікацією міжнародних рейтингових агентств відповідає вимогам до першокласних банків не нижче категорії А;

8-1) здійснює діяльність, пов'язану з розвідкою, видобутком, виробництвом та використанням дорогоцінних металів з метою поповнення золотовалютних резервів, виготовлення банківських металів; { Частину першу статті 42 доповнено пунктом 8-1 згідно із Законом N 4395-VI ([4395-17](#)) від 09.02.2012 }

{ Пункт 9 частини першої статті 42 виключено на підставі Закону N 5178-VI ([5178-17](#)) від 06.07.2012 }

10) видає гарантії і поруки, відповідно до положення, затвердженого Радою Національного банку;

11) веде рахунок центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, без оплати і нарахування відсотків;
{ Пункт 11 частини першої статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5463-VI ([5463-17](#)) від 16.10.2012 }

12) виконує операції по обслуговуванню державного боргу, пов'язані із розміщенням державних цінних паперів, їх погашенням і виплатою доходу за ними;

13) веде особові рахунки працівників Національного банку;
(Пункт статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000)

14) веде рахунки міжнародних організацій;

15) здійснює безспірне стягнення коштів з рахунків своїх клієнтів відповідно до законодавства України, в тому числі за рішенням суду; (Пункт статті 42 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000)

16) веде рахунки Фонду гарантування вкладів фізичних осіб;
{ Частину першу статті 42 доповнено пунктом 16 згідно із Законом N 4452-VI ([4452-17](#)) від 23.02.2012 }

17) безпосередньо взаємодіє з Центральним депозитарієм цінних паперів для забезпечення своїх операцій з цінними паперами;
{ Частину першу статті 42 доповнено пунктом 17 згідно із Законом N 5178-VI ([5178-17](#)) від 06.07.2012 }

18) встановлює прямі кореспондентські відносини з міжнародними депозитаріями з метою здійснення функцій грошово-кредитної політики та управління державним боргом з метою депонування облігацій зовнішньої державної позики в іноземних депозитаріях; { Частину першу статті 42 доповнено пунктом 18 згідно із Законом N 5178-VI ([5178-17](#)) від 06.07.2012 }

19) забезпечує здійснення клірингу та розрахунків за правочинами на фінансових ринках шляхом участі у створенні та регулюванні діяльності Розрахункового центру з обслуговування договорів на фінансових ринках, у тому числі через можливість підтримання його ліквідності у порядку, визначеному Національним банком України; { Частину першу статті 42 доповнено пунктом 19 згідно із Законом N 5178-VI ([5178-17](#)) від 06.07.2012 }

20) веде інформаційну базу стосовно договорів, що укладаються на фінансовому ринку, у порядку, визначеному Національним банком України. { Частину першу статті 42 доповнено пунктом 20 згідно із Законом N 5178-VI ([5178-17](#)) від 06.07.2012 }

Національний банк має право здійснювати й інші операції, необхідні для забезпечення виконання своїх функцій.

Національний банк має право встановлювати плату за надані ним відповідно до закону послуги (здійснені операції).

(Статтю 42 доповнено частиною третьою згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Стаття 43. Участь в міжнародних організаціях

Національний банк має право брати участь у формуванні капіталу і діяльності міжнародних організацій відповідно до міжнародних договорів, учасницею яких є Україна, а також відповідно до угод між ним та іноземними центральними банками.

Розділ VIII

ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ ЩОДО ОПЕРАЦІЙ З ВАЛЮТНИМИ ЦІННОСТЯМИ

Стаття 44. Повноваження в сфері валютного регулювання та контролю

(Назва статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Національний банк діє як уповноважена державна установа при застосуванні законодавства України про валютне регулювання і валютний контроль.

До компетенції Національного банку у сфері валютного регулювання та контролю належать: (Частина друга статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

1) видання нормативно-правових актів щодо ведення валютних операцій; (Пункт 1 частини другої статті 44 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

2) видача та відкликання ліцензій, здійснення контролю, у тому числі шляхом здійснення планових і позапланових перевірок, за діяльністю банків, юридичних та фізичних осіб (резидентів та нерезидентів), які отримали ліцензію Національного банку на здійснення валютних операцій, в частині дотримання ними валютного законодавства; (Пункт 2 частини другої статті 44 в редакції Закону N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

3) встановлення лімітів відкритої валютної позиції для банків та інших установ, що купують та продають іноземну валюту;

4) встановлення порядку проведення обов'язкового продажу та розміру надходжень в іноземній валюті, що підлягають обов'язковому продажу;

{ Частина другу статті 44 доповнено новим пунктом згідно із Законом N 5480-VI ([5480-17](#)) від 06.11.2012 }

5) зміна строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів;

{ Частина другу статті 44 доповнено новим пунктом згідно із Законом N 5480-VI ([5480-17](#)) від 06.11.2012 }

6) застосовування мір відповідальності до банків, юридичних та фізичних осіб (резидентів та нерезидентів) за порушення правил валютного регулювання і валютного контролю.

{ Частину другу статті 44 доповнено пунктом згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002 }

Стаття 45. Організація валютного ринку

Національний банк визначає структуру валютного ринку України та організовує торгівлю валютними цінностями на ньому відповідно до законодавства України про валютне регулювання.

Стаття 46. Дисконтна та девізна валютна політика

Національний банк проводить дисконтну та девізну валютну політику і застосовує в необхідних випадках валютні обмеження.

Національний банк здійснює дисконтну валютну політику, змінюючи облікову ставку Національного банку для регулювання руху капіталу та балансування платіжних зобов'язань, а також коригування курсу грошової одиниці України до іноземних валют.

Національний банк здійснює девізну валютну політику на підставі регулювання курсу грошової одиниці України до іноземних валют шляхом купівлі та продажу іноземної валюти на фінансових ринках.

Стаття 47. Структура золотовалютного резерву

Для забезпечення внутрішньої і зовнішньої стабільності грошової одиниці України Національний банк має золотовалютний резерв, що складається з таких активів:

монетарне золото;

спеціальні права запозичення;

резервна позиція в МВФ;

іноземна валюта у вигляді банкнот та монет або кошти на рахунках за кордоном;

цінні папери (крім акцій), що оплачуються в іноземній валюті;

будь-які інші міжнародно визнані резервні активи за умови забезпечення їх надійності та ліквідності.

(Стаття 47 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000)

Стаття 48. Поповнення та використання золотовалютного резерву

Поповнення золотовалютних резервів проводиться Національним банком шляхом:

1) купівлі монетарного золота та іноземної валюти; (Пункт 1 статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000)

2) отримання доходів від операцій з іноземною валютою, банківськими металами та іншими міжнародно визнаними резервними активами;

3) залучення Національним банком валютних коштів від міжнародних фінансових організацій, центральних банків іноземних держав та інших кредиторів.

Використання золотовалютного резерву здійснюється Національним банком на такі цілі:

1) продаж валюти на фінансових ринках для проведення грошово-кредитної політики, включаючи політику обмінного курсу;

2) витрати по операціях з іноземною валютою, монетарними металами, а також іншими міжнародно визнаними резервними активами та операціях із забезпечення діяльності Національного банку в межах сум, передбачених кошторисом доходів та витрат Національного банку; { Пункт 2 частини другої статті 48 із змінами, внесеними згідно із Законом N 4395-VI ([4395-17](#)) від 09.02.2012 }

3) повернення Національним банком валютних коштів міжнародним фінансовим організаціям, іноземним центральним банкам та іншим кредиторам, включаючи відсотки за користування такими коштами та інші обов'язкові нарахування; { Частину другу статті 48 доповнено пунктом 3 згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

4) участь у формуванні капіталу і діяльності міжнародних організацій відповідно до статті 43 цього Закону. { Частину другу статті 48 доповнено пунктом 4 згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Не допускається використання золотовалютного резерву для надання кредитів і гарантій та інших зобов'язань резидентам і нерезидентам України.

Стаття 49. Зберігання золотого запасу

Національний банк є зберігачем державного золотого запасу, а також дорогоцінних металів, дорогоцінних каменів, інших коштовностей.
{ Стаття 49 в редакції Закону N 1416-IV ([1416-15](#)) від 03.02.2004 }

{ Статтю 50 виключено на підставі Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 50. Позареалізаційні валютні доходи та збитки

Доходи та збитки Національного банку, пов'язані із зміною оцінки активів і пасивів, представлених у вигляді банківського золота та іноземної валюти, спеціальних прав запозичення, у зв'язку із змінами курсу іноземних валют та ціни золота враховуються і компенсуються у такому порядку:

1) чисті валютні доходи та збитки збалансовуються відповідною сумою на спеціальному резервному рахунку переоцінки валютних резервів у балансі Національного банку;

2) зазначені чисті доходи та збитки не враховуються при розрахунку річного доходу Національного банку.

{ До Закону включено статтю 50 згідно із Законом N 2856-VI ([2856-17](#)) від 23.12.2010 - діє до 1 січня 2012 року }

Розділ IX

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ З ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ, ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ ТА КАБІНЕТОМ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Стаття 51. Підзвітність

Національний банк підзвітний Президенту України та Верховній Раді України в межах їх конституційних повноважень.

Підзвітність означає:

1) призначення на посаду та звільнення з посади Голови Національного банку Верховною Радою України за поданням Президента України;

2) призначення та звільнення Президентом України половини складу Ради Національного банку;

3) призначення та звільнення Верховною Радою України половини складу Ради Національного банку;

4) доповідь Голови Національного банку Верховній Раді України про діяльність Національного банку;

5) надання Президенту України та Верховній Раді України двічі на рік інформації про стан грошово-кредитного ринку в державі.

Національний банк України щоквартально надає інформацію Президенту України, Кабінету Міністрів України та Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності щодо безготівкової емісії у відповідному періоді, а саме:

проведення операцій з рефінансування банків;

проведення інтервенцій на міжбанківському валютному ринку;

проведення операцій на фондовому ринку.

{ Статтю 51 доповнено частиною згідно із Законом N 1533-VI ([1533-17](#)) від 23.06.2009 }

Національний банк України має право подавати Президенту України у встановленому порядку пропозиції щодо законодавчого врегулювання питань, спрямованих на виконання функцій Національного банку України. { Статтю 51 доповнено частиною згідно із Законом N 3163-IV ([3163-15](#)) від 01.12.2005 }

Національний банк щорічно подає Президенту України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України:

до 15 березня - прогнозні монетарні показники на наступний рік;

до 1 квітня - інформацію про розрахунок частини прогнозованого прибутку до розподілу поточного року, яка підлягатиме перерахуванню до Державного бюджету України;

до 1 вересня - інформацію про розрахунок частини прогнозованого прибутку до розподілу наступного року, яка підлягатиме перерахуванню до Державного бюджету України.

{ Статтю 51 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом N 3828-VI ([3828-17](#)) від 06.10.2011 }

Стаття 52. Взаємовідносини з Кабінетом Міністрів України

Національний банк та Кабінет Міністрів України проводять взаємні консультації з питань грошово-кредитної політики, розробки і здійснення загальнодержавної програми економічного та соціального розвитку.

Національний банк на запит Кабінету Міністрів України надає інформацію щодо монетарних процесів та грошово-кредитного ринку.

{ Частина друга статті 52 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Кабінет Міністрів України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади на запит Національного банку надають інформацію, що має вплив на стан платіжного балансу, на монетарні процеси, грошово-кредитний ринок, включаючи щомісячну інформацію про показники доходів, видатків і дефіциту державного та зведеного бюджетів, стан державного боргу та графік платежів за ним.

{ Частина третя статті 52 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Національний банк підтримує економічну політику Кабінету Міністрів України, якщо вона не суперечить забезпеченню стабільності грошової одиниці України.

Голова Національного банку або за його дорученням один із його заступників можуть брати участь у засіданнях Кабінету Міністрів України з правом дорадчого голосу.

У засіданнях Правління Національного банку можуть брати участь члени Кабінету Міністрів України з правом дорадчого голосу.

Національний банк України має право подавати Кабінету Міністрів України у встановленому порядку пропозиції щодо законодавчого врегулювання питань, спрямованих на виконання функцій Національного банку України. (Статтю 52 доповнено частиною сьомою згідно із Законом N 3163-IV ([3163-15](#)) від 01.12.2005)

Стаття 53. Гарантії невторчання

Не допускається втручання органів державної влади та інших державних органів чи їх посадових та службових осіб, будь-яких юридичних чи фізичних осіб у виконання функцій і повноважень Національного банку, Ради Національного банку, Правління Національного банку чи службовців Національного банку інакше, як в межах, визначених Конституцією України ([254к/96-ВР](#)) та цим Законом.

Національний банк подає звітність та надає інформацію органам державної влади та іншим державним органам у випадках, передбачених Конституцією України ([254к/96-ВР](#)) та цим Законом.

Законодавче регулювання питань, пов'язаних з виконанням Національним банком своїх функцій, здійснюється шляхом внесення змін до цього Закону.

{ Стаття 53 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 54. Заборона надання кредитів державі

Національний банк не має права надавати кредити в національній та іноземній валюті, як прямо, так і опосередковано через державну установу, іншу юридичну особу, майно якої перебуває у державній власності, на фінансування витрат Державного бюджету України.

Національний банк не має права купувати на первинному ринку цінні папери, емітовані Кабінетом Міністрів України, державною установою, іншою юридичною особою, майно якої перебуває у державній власності.

{ Стаття 54 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Розділ X

БАНКІВСЬКЕ РЕГУЛЮВАННЯ І БАНКІВСЬКИЙ НАГЛЯД

Стаття 55. Мета та сфера банківського нагляду

Головна мета банківського регулювання і нагляду - безпека та фінансова стабільність банківської системи, захист інтересів вкладників і кредиторів.

Національний банк здійснює функції банківського регулювання і нагляду на індивідуальній та консолідованій основі за діяльністю банків та банківських груп у межах та порядку, передбачених законодавством України.

{ Частина друга статті 55 в редакції Закону N 3394-VI ([3394-17](#)) від 19.05.2011 }

Національний банк здійснює постійний нагляд за дотриманням банками, їх підрозділами, афілійованими та спорідненими особами банків на території України та за кордоном, банківськими групами, представництвами та філіями іноземних банків в Україні, а також іншими юридичними та фізичними особами банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку і економічних нормативів. Національний банк не здійснює перевірок і ревізій фінансово-господарської діяльності осіб, зазначених у цій статті.

{ Частина третя статті 55 в редакції Закону N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002; із змінами, внесеними згідно із Законом N 3394-VI ([3394-17](#)) від 19.05.2011 }

Стаття 56. Нормативно-правові акти Національного банку

Національний банк видає нормативно-правові акти з питань, віднесених до його повноважень, які є обов'язковими для органів державної влади і органів місцевого самоврядування, банків, підприємств, організацій та установ незалежно від форм власності, а також для фізичних осіб.

Нормативно-правові акти Національного банку видаються у формі постанов Правління Національного банку, а також інструкцій, положень, правил, що затверджуються постановами Правління Національного банку. Вони не можуть суперечити законам України та іншим законодавчим актам України і не мають зворотної сили, крім випадків, коли вони згідно з законом пом'якшують або скасовують відповідальність.

Нормативно-правові акти Національного банку, які відповідно до закону є регуляторними актами, розробляються, розглядаються, приймаються та оприлюднюються з урахуванням вимог Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" ([1160-15](#)).
{ Статтю 56 доповнено частиною згідно із Законом N 2388-VI ([2388-17](#)) від 01.07.2010 }

Нормативно-правові акти Національного банку набирають чинності з дня їх офіційного опублікування, якщо більш пізній строк набрання чинності не передбачений у такому акті. Офіційним опублікуванням нормативно-правового акта Національного банку вважається перше опублікування його повного тексту в одному з періодичних друкованих видань - "Офіційному віснику України", газетах "Урядовий кур'єр", "Голос України" або перше розміщення на сторінці Офіційного інтернет-представництва Національного банку України.
{ Частина четверта статті 56 в редакції Закону N 1586-VII ([1586-18](#)) від 04.07.2014 }

Нормативно-правові акти Національного банку можуть бути оскаржені відповідно до законодавства України.

Стаття 57. Доступ до інформації

Для здійснення своїх функцій Національний банк має право безоплатно одержувати від банків, учасників банківських груп та юридичних осіб, які отримали ліцензію Національного банку, а також від осіб, стосовно яких Національний банк здійснює наглядову діяльність відповідно до Закону України "Про банки і банківську діяльність" ([2121-14](#)), інформацію про їх діяльність та пояснення стосовно отриманої інформації і проведених операцій.
{ Частина перша статті 57 із змінами, внесеними згідно із Законами N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002, N 3024-VI ([3024-17](#)) від 15.02.2011, N 3394-VI ([3394-17](#)) від 19.05.2011 }

Для підготовки банківської та фінансової статистики, аналізу економічної ситуації Національний банк має право безоплатно

отримувати необхідну інформацію від органів державної влади і органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання усіх форм власності.

(Частина друга статті 57 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Отримана інформація не підлягає розголошенню, за винятком випадків, передбачених законодавством України.

Стаття 58. Економічні нормативи

З метою захисту інтересів вкладників та кредиторів і забезпечення фінансової надійності банків Національний банк відповідно до визначеного ним порядку встановлює для них обов'язкові економічні нормативи. Ці нормативи мають забезпечувати здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з капіталом, ліквідністю, наданням кредитів, інвестиціями капіталу, а також за відсотковим та валютним ризиком.

(Частина перша статті 58 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Про подальші зміни нормативів та методики їх розрахунку Національний банк офіційно повідомляє не пізніше ніж за місяць до введення їх у дію.

Стаття 59. Резерви забезпечення ризиків

Національний банк визначає розміри, порядок формування та використання резервів банків для покриття можливих втрат за кредитами, резервів для покриття валютних, відсоткових та інших ризиків банків.

(Частина перша статті 59 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Резерви для покриття можливих фінансових ризиків, а також фонду гарантування вкладів громадян створюються за рахунок доходу до оподаткування відповідно до законодавства України.

(Статтю 60 виключено на підставі Закону N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Стаття 61. Повноваження щодо здійснення регулятивних функцій

Національний банк здійснює державне регулювання діяльності банків у формах, визначених Законом України "Про банки і банківську діяльність" ([2121-14](#)), як безпосередньо, так і через створений ним орган банківського нагляду.

(Стаття 61 в редакції Закону N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

(Стаття 62 втратила чинність на підставі Закону N 2121-III ([2121-14](#)) від 07.12.2000)

Стаття 63. Обмеження вимог Національного банку

Національний банк не має права вимагати від банків виконання операцій та інших дій, не передбачених законами України та

нормативними актами Національного банку.

Розділ XI

СЛУЖБОВЦІ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ

Стаття 64. Статус працівників Національного банку

{ Установити, що у 2007 році працюючим пенсіонерам, на яких поширюється дія цього Закону, достроково призначена пенсія за віком (з урахуванням підпункту "г" пункту 1 статті 26 Закону України "Про зайнятість населення" ([803-12](#)), пункту "в" частини другої статті 12 Закону України "Про загальні засади подальшої експлуатації і зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення зруйнованого четвертого енергоблока цієї АЕС на екологічно безпечну систему" ([309-14](#)) та статті 21 Закону України ([3721-12](#)) "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні") у період до досягнення пенсійного віку, передбаченого законодавством для відповідної категорії осіб, не виплачується згідно із Законом N 489-V ([489-16](#)) від 19.12.2006; додатково див. Рішення Конституційного Суду N 6-рп/2007 ([v0a6p710-07](#)) від 09.07.2007 }

{ Установити, що у 2007 році пенсія за віком відповідно до цього Закону призначається лише при досягненні пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" ([1058-15](#)) згідно із Законом N 489-V ([489-16](#)) від 19.12.2006 }

{ Установити, що з 1 січня 2007 року максимальний розмір пенсії або щомісячного довічного грошового утримання (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги та пенсій за особливі заслуги перед Україною та інших доплат до пенсій, встановлених законодавством), призначених (перерахованих) у 2006-2007 роках відповідно до цього Закону не може перевищувати 12 мінімальних розмірів пенсії за віком, встановленої абзацом першим частини першої статті 28 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" ([1058-15](#)), а по інших категоріях пенсіонерів розмір пенсії або щомісячного довічного грошового утримання (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги та пенсій за особливі заслуги перед Україною та інших доплат до пенсій, встановлених законодавством), призначених (перерахованих) у 2007 році, не може перевищувати 10 тисяч гривень на місяць згідно із Законом N 489-V ([489-16](#)) від 19.12.2006 }

(Установити, що розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги та пенсій за особливі заслуги перед Україною та інших доплат до пенсій, встановлених законодавством), призначених у 2006 році відповідно до цього Закону, не може перевищувати 12 мінімальних пенсій за віком, встановленої абзацом першим частини першої статті 28 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" ([1058-15](#)), згідно із Законом N 3235-IV ([3235-15](#)) від 20.12.2005)

(Установити, що у 2006 році достроково призначена пенсія за віком з урахуванням підпункту "г" пункту 1 статті 26 Закону України "Про зайнятість населення" ([803-12](#)) у період до досягнення пенсійного віку, передбаченого законодавством для відповідної категорії осіб, працюючим пенсіонерам, на яких поширюється дія цього Закону, не виплачується згідно із Законом N 3235-IV ([3235-15](#)) від

20.12.2005)

Умови найму, звільнення, оплати праці, надання відпусток, службові обов'язки та права, система дисциплінарних стягнень, питання соціального захисту службовців Національного банку визначаються Законом України "Про державну службу" ([3723-12](#)).

Працівниками Національного банку є службовці та обслуговуючий персонал Національного банку. Службовцями вважаються особи, які безпосередньо беруть участь у виконанні функцій Національного банку та займають посади, передбачені штатним розписом.

Правління Національного банку визначає перелік посад працівників, трудовий договір з якими укладається у формі контракту. (Статтю 64 доповнено частиною третьою згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000)

Службовці Національного банку є державними службовцями, і до них застосовуються норми Закону України "Про державну службу", якщо цей Закон не встановлює іншого.

Питання функціонування державної служби у Національному банку та класифікації посад вирішує Правління Національного банку відповідно до законодавства України.

Ранги державних службовців Національного банку, що відповідають посадам першої категорії, присвоюються Президентом України. Інші ранги присвоюються Головою Національного банку.

До складу обслуговуючого персоналу Національного банку входять працівники, обов'язки яких безпосередньо не пов'язані із виконанням функцій Національного банку.

Розмір оплати праці службовців Національного банку встановлюється Правлінням Національного банку відповідно до положень Закону України "Про державну службу".

Розмір оплати праці обслуговуючого персоналу Національного банку встановлюється Правлінням Національного банку відповідно до норм законодавства про оплату праці.

Стаття 65. Заборонена діяльність

Голова Національного банку, його заступники, члени Правління Національного банку та інші службовці Національного банку згідно із переліком посад, затвердженим Правлінням Національного банку, не можуть бути народними депутатами України, членами Уряду України, займатися підприємницькою діяльністю, виконувати роботу за сумісництвом, крім викладацької, наукової та іншої творчої діяльності.

Службовцям Національного банку забороняється входити до керівних органів та бути акціонерами банків.
(Частина друга статті 65 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Голові Національного банку, його заступникам, членам Правління Національного банку та іншим службовцям Національного

банку забороняється отримувати позики від будь-яких інших кредитних установ, за винятком Національного банку.

Стаття 66. Збереження таємниці

Службовцям Національного банку забороняється розголошувати інформацію, що становить державну таємницю, банківську таємницю або іншу конфіденційну інформацію, яка стала відома їм у зв'язку з виконанням службових обов'язків, і в разі припинення роботи в Національному банку, крім випадків, передбачених законодавством України.

(Стаття 66 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Розділ XII

ОРГАНІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ СТАТИСТИКИ ТА СТАТИСТИКИ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ

Стаття 67. Визначення звітності

Національний банк з метою виконання регулятивних та наглядових функцій визначає форми звітності (у тому числі консолідованої), порядок її складання та подання до Національного банку, які є обов'язковими до виконання усіма суб'єктами господарювання, в тому числі: (Абзац перший частини першої статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

1) для банків, розташованих на території України (резидентів і нерезидентів), банківських груп, учасників банківських груп, - для складання грошово-кредитної і банківської статистики; { Пункт 1 частини першої статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законами N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002, N 3394-VI ([3394-17](#)) від 19.05.2011 }

2) усіх суб'єктів господарської діяльності (резидентів і нерезидентів) - для складання статистики платіжного балансу та здійснення валютного контролю. (Пункт 2 частини першої статті 67 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002)

Надана банками та іншими суб'єктами підприємницької діяльності інформація розголошенню не підлягає, крім випадків, передбачених законодавством України.

Вимоги цієї статті не стосуються зведеної статистичної інформації, яка підлягає відкритому опублікуванню Національним банком.

Стаття 68. Публікації

З метою забезпечення гласності з питань банківської діяльності та статистики платіжного балансу Національний банк:

1) публікує в друкованих органах Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щорічний та квартальні баланси

Національного банку;

2) видає щомісячний статистичний бюлетень та журнал "Вісник Національного банку України";

3) публікує в офіційних виданнях поточну банківську інформацію, інформацію з питань грошово-кредитної та банківської статистики, яка не належить до державної та банківської таємниці;

4) надає для опублікування інформацію з питань грошово-кредитної і банківської статистики та статистики платіжного балансу відповідно до міжнародних договорів;

5) забезпечує щомісячне інформування громадськості про рішення Правління Національного банку стосовно процентних ставок та умов проведення трансакцій з банками та про факти, які є важливими для осіб, що функціонують на фінансовому ринку, а також про здійснювану ним політику рефінансування, валютну політику, в тому числі публікує інформацію про:

надані банкам кредити (на строк більше 30 календарних днів) з обов'язковим зазначенням найменування банку, суми та виду кредиту, типу наданого забезпечення та дати відповідного рішення Національного банку; { Абзац другий пункту 5 частини першої статті 68 із змінами, внесеними згідно із Законом N 78-VIII ([78-19](#)) від 28.12.2014 }

здійснення валютних інтервенцій з обов'язковим зазначенням виду операції (купівля/продаж іноземної валюти), обсягу операції, виду валюти та курсу валютної інтервенції.
{ Частину першу статті 68 доповнено пунктом 5 згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Національний банк інформує громадськість про свою діяльність шляхом опублікування відповідних відомостей на сторінках офіційного інтернет-представництва Національного банку та в офіційному виданні Національного банку, проведення керівниками Національного банку прес-конференцій, виступів на радіо і телебаченні, створення програм та передач телерадіоорганізацією Національного банку та в інший передбачений законом спосіб.
{ Статтю 68 доповнено новою частиною згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010; в редакції Закону N 4395-VI ([4395-17](#)) від 09.02.2012 }

Склад відомостей для опублікування в засобах масової інформації визначається Державним комітетом статистики України відповідно до законодавства України.

Власником зведеної інформації з питань грошово-кредитної та банківської діяльності є Національний банк, який встановлює режим доступу до неї відповідно до законодавства України. Використання офіційної банківської інформації іншими органами для широкого публікування можливе лише з дозволу Національного банку або з посиланням на джерело її офіційного опублікування.

Національний банк України розміщує на своєму офіційному веб-сайті інформацію про власників істотної участі у банках.

{ Статтю 68 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом N 3024-VI ([3024-17](#)) від 15.02.2011 }

Розділ XIII

АУДИТ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ

Стаття 69. Внутрішній аудит

Національний банк контролює діяльність своїх структурних підрозділів шляхом проведення внутрішнього аудиту, який здійснюється підрозділом внутрішнього аудиту Національного банку, безпосередньо підпорядкованим Голові Національного банку.

{ Частина перша статті 69 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Керівник підрозділу внутрішнього аудиту призначається та звільняється з посади за погодженням з Радою Національного банку.

{ Частина друга статті 69 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Голова Національного банку визначає порядок та періодичність проведення внутрішнього аудиту в структурних підрозділах Національного банку.

{ Частина статті 69 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Рада Національного банку затверджує річний план проведення аудиторських перевірок структурних підрозділів Національного банку.

{ Частина статті 69 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Підрозділ внутрішнього аудиту регулярно інформує Правління Національного банку та Раду Національного банку про результати проведених аудиторських перевірок.

{ Частина статті 69 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Стаття 70. Зовнішній аудит

Аудит річної фінансової звітності Національного банку проводиться не рідше одного разу на рік аудиторською фірмою, яка має досвід у проведенні аудиту за міжнародними стандартами аудиту.

Рада Національного банку визначає аудиторську фірму для перевірки річної фінансової звітності Національного банку за поданням Правління Національного банку.

Одна й та сама аудиторська фірма не має права проводити аудит річної фінансової звітності Національного банку більше ніж п'ять років підряд.

Рахункова палата в порядку здійснення контролю за надходженням коштів до Державного бюджету України та використанням коштів Державного бюджету України здійснює перевірку виконання кошторису доходів та витрат Національного банку.

{ Стаття 70 в редакції Закону N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Розділ XIV

ОСОБЛИВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 71. Обмеження діяльності

Національному банку забороняється:

1) бути акціонером або учасником банків та інших підприємств, установ, крім передбачених законом випадків; { Пункт 1 частини першої статті 71 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5178-VI ([5178-17](#)) від 06.07.2012 }

2) здійснювати операції з нерухомістю, крім тих, що пов'язані із забезпеченням діяльності Національного банку та його установ;

3) здійснювати торговельну, виробничу, страхову та іншу діяльність, яка не відповідає функціям Національного банку;

4) надавати кредити, позики юридичним та фізичним особам, крім випадків, передбачених цим Законом. { Частину першу статті 71 доповнено пунктом 4 згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

Обмеження, встановлені частиною першою цієї статті, не стосуються:

1) набуття з метою покриття заборгованості Національного банку будь-яких прав та активів за умови їх відчуження в найкоротший строк;

2) випадків, передбачених статтею 42 цього Закону;

3) участі у капіталах інших підприємств, установ, що забезпечують діяльність Національного банку;

4) виробничої діяльності Банкнотно-монетного двору, фабрики банкнотного паперу та Державної скарбниці України, яка здійснюється відповідно до положень, затверджених Правлінням Національного банку; { Частину другу статті 71 доповнено пунктом 4 згідно із Законом N 4395-VI ([4395-17](#)) від 09.02.2012 }

5) виробничої діяльності державних підприємств, що входять до сфери управління Національного банку України, щодо виготовлення бланків цінних паперів, бланків для оформлення результатів надання адміністративних послуг (крім власних бланків органів виконавчої влади, інших державних органів), бланків документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України, бланків документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, бланків інших документів, які відповідно до законодавства потребують використання спеціальних елементів захисту, марок акцизного податку. { Частину другу статті 71 доповнено пунктом 5 згідно із Законом N 399-VII ([399-18](#)) від 04.07.2013 }

Стаття 72. Податковий режим

Національний банк сплачує податки відповідно до законів України з питань оподаткування.

Стаття 73. Переважне і безумовне право

Національний банк має переважне і безумовне право задовольняти будь-яку основану на здійсненому рефінансуванні банку вимогу, оформлену у встановленому законом порядку, за якою настав строк погашення.

{ Частина перша статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2922-III ([2922-14](#)) від 10.01.2002 }

Переважне і безумовне право здійснюється у разі, якщо це передбачено угодою, реалізується Національним банком шляхом списання у безспірному порядку заборгованості з банківських рахунків і продажу інших активів, що перебувають у заставі як забезпечення вимог Національного банку, та задоволення вимог за рахунок чистого доходу від їх продажу.

Національний банк України також застосовує право безспірного списання коштів з кореспондентського рахунку банку на користь Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у разі звернення Фонду в порядку, встановленому Законом України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб" ([4452-17](#)).

{ Статтю 73 доповнено частиною третьою згідно із Законом N 4452-VI ([4452-17](#)) від 23.02.2012 }

Частини перша і друга цієї статті не поширюються на банки, віднесені до категорії неплатоспроможних, які виводяться Фондом з ринку відповідно до Закону України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб".

{ Статтю 73 доповнено частиною четвертою згідно із Законом N 1586-VII ([1586-18](#)) від 04.07.2014 }

{ Закон доповнено статтею 73 згідно із Законом N 1919-III ([1919-14](#)) від 13.07.2000 }

Розділ XV

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування, за винятком частин дев'ятої та десятої статті 10 цього Закону, які набирають чинності з дня формування Ради Національного банку України у повному складі Президентом України та Верховною Радою України.

{ Пункт 1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1658-III ([1658-14](#)) від 20.04.2000 }

2. Рада Національного банку має бути сформована протягом двох місяців з дня набрання чинності цим Законом. На період формування Ради Національного банку її функції щодо грошово-кредитної політики виконує Правління Національного банку.

3. Вважати такими, що втратили чинність:

розділи II та V Закону України "Про банки і банківську діяльність" ([872-12](#)) (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., N 25, ст.281);

Постанову Президії Верховної Ради України "Про Статут Національного банку України" ([1605-12](#)) від 7 жовтня 1991 року.

4. Кваліфікаційні вимоги до членів Ради Національного банку та Голови Національного банку, визначені цим Законом, поширюються на осіб, які призначаються на посади члена Ради Національного банку та Голови Національного банку після набрання чинності Законом України від 9 липня 2010 року "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національного банку України".

Члени Ради Національного банку, призначені на посади до дня набрання чинності Законом України від 9 липня 2010 року "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національного банку України", продовжують здійснювати свої повноваження до закінчення строку, на який вони були призначені.
{ Розділ XV доповнено пунктом 4 згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

5. Національному банку у тримісячний строк з дня набрання чинності Законом України від 9 липня 2010 року "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Національного банку України" сформувати склад Правління Національного банку відповідно до запроваджених ним вимог та привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.
{ Розділ XV доповнено пунктом 5 згідно із Законом N 2478-VI ([2478-17](#)) від 09.07.2010 }

6. Установити, що Національний банк здійснює відрахування до загальних резервів згідно із статтею 5-1 цього Закону поки сума загальних резервів у 2014, 2015 та 2016 роках не дорівнюватиме у ці роки відповідно 3, 5 та 7 відсотків обсягу грошово-кредитних зобов'язань Національного банку.

Надати право Національному банку у першому кварталі 2015 року здійснити перерахування прибутку до Державного бюджету України, але не більше 25 відсотків від річної суми.
{ Розділ XV доповнено пунктом 6 згідно із Законом N 80-VIII ([80-19](#)) від 28.12.2014 }

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ, 20 травня 1999 року
N 679-XIV